

Teir vitja ikki so ofta longur

Tað gerst alt longri ímillum at donsku stjórnarleiðararnir vitja í Føroyum

Í mun til fimtiárinu, tá tað var nógv drúgvári at ferðast, so hava forsætismálaráðharrarnir ikki verið so titúr í Føroyum seinnu árinu. Tað eru ivaleyst nógvar áskoðanir um, hví Poul Schlüter og Poul Nyrup Rasmussen ikki hava vitjað so ofta, sum t.d. H. C. Hansen.

At stjórnarleiðararnir vórðu skiftir út so titúr í tíðini aftan á kríggið og fram til at Jens Otto Krag tók við, mundi vera ein orsök til, at teir vitjaðu so titúr. Teir vildu í hvussu so er eina ferð vitja í Føroyum. Tað hava teir síðani seksti árinu eisini gjørt, men teir flestu hava stuð fleiri ár í starvinum.

Broytt politisk viðurskipti

Ein broyting í politisku

viðurskiptinum í Danmark er, at sambandið suður eftir er vorðið nógv tættari síðani Danmark 1. januar 1973 gjørdist limur í tí, sum tá kallaðist EEC ella EF, og nú rópast Europeiska Samveldið.

Tað tóktist eisini, at viðurskiptini millum Føroyar og Danmark dragnaðu í sjeiti og áttati árunum, tá føroyingar yvirtóku umsitjingina av skulamálum, heilsumálum og almannamálum, og tá peningaveitingarnar úr Danmark vórðu lagdar í blokk frá 1. januar 1988.

Framman undan at blokkurin kom, vóru peningaviðurskiptini millum Danmark og Føroyar skipað í millum sjeiti og áttati ymskar avtalur um fíggarligan stuðul frá Danmark til rakstur og fløgur á nógvum økjum.

Undirgrundin

Á 60 ára føðingardegnum hjá Atla Dam lögmanni í september 1992 boðaði Poul Schlüter, forsætismálaráðharri, á fundi í Keypmannahavn føroyska landsstýrinum frá, at føroyingar kundu yvirtaka málsøkkið ráevni í undirgrundini beinan vegin.

Síðani miðskeiðis í sjeiti árunum høvdu danir og føroyingar togast um, um tað undir verandi skipan bar til hjá ríkinum at lata rættin til undirgrundina frá sær. Tá nú loysn var komin á henda spurningin tóktist sum, at nú fór lítið at vera at tosa um partanna millum í gerandisdegnum.

Bara trýggjar vikur eftir, at danir høvdu boðað frá, at teir lótu føroyingum ráevnini í undirgrundini upprann 6. oktober 1992, og tá Poul

Schlüter í desember kom til Føroyar at skriva undir undirgrundaravtaluna, var eingin ivi um, at føroyingar og danir framvegis fóru at hava nóg samband komandi árinu.

Viknaður leiðari

Tá Schlüter vitjaði í Tinganesi fyrri knøppum tveimum árum síðani var lítil ivi í Danmark um, at tað bara var ein spurningur um tíð, áðrenn forsætismála-

ráðharrin, sum í hesi øldini hevði verið longest í starvinum eftir Stauning, fór at leggja frá sær innan stutta tíð.

Tamilálið og múrsteinsfrágreiðingin um tað málið bar við sær, at stjórmin millum teir konservativu og vinstra flokkir hevði mist meirilutan í fólkatinginum, og stutt eftir ársskið kom Nyrup framat.

Nú hevur javnaðarformaðurin sitið í fremsta pol-

itiska sessinum í Danmark í næstan tvey ár, og í dag hevur hann fingið tíð til at vitja í Føroyum.

Anker Jørgensen legði upp til tann føroyska blokkin

Viggo Kampmann var kendur í Føroyum, tá hann tók við stjórnarleiðarasessinum í Danmark eftir at H. C. Hansen var deyður. Hann hevði verið fíggaráðharrin í stjórnunum hjá H. C. Hansen og Hans Hedtoft, og í tí sambandinum var hann tver ferðir í Føroyum í apríl 1955.

Ørindini vóru at royna semju í læknastriðnum í Klaksvík.

Kampmann gjørdist ikki gamal í stjórnarleiðarastarvinum. Hann tók við í februar 1960, men longu í

september 1962 noyddist hann av hjartasjúku at leggja frá sær. Hann doyði í 1976.

Jens Otto Krag tók við eftir Kampmann. Hann leiddi Danmark undir samráðingunum um EF limskapin. Krag vitjaði í Føroyum um mánaðarskiðið juni-juli í 1964. Hann var her saman við konuni, Helle Virkner Krag, og soninum.

Í mun til undanfarnu stjórnarleiðararnar royndi Krag at minka um ábyrgdina hjá forsætismálaráðnum um fyrri ávisum málsøkjum.

Hann ynskti, at her skuldu tær stóru politisku linjur leggjast.

Umleggingin eydnaðist honum, men Føroyar vórðu varðveittar í forsætismálaráðnum.

Hilmar Baunsgaard var leiðari í VKR stjórnini. Hann hevði eitt skifti verið handilsmálaráðharri í samstarvsstjórnini millum javnaðarflokkir og teir radikalu. Hann vitjaði í Føroyum í 1970. M.a. umrøddu teir tá ídnaðargrunnin.

Arbeidsmaðurin

Anker Jørgensen var ikki

skúlaður á lærðum háskúla, sum undangongumenninir hjá honum vóru. Hann var formaður í danska arbeidsmannafelagnum og var burtursæð frá tí eina árin-

um, tá Poul Hartling stjórnarði lítlari vinstra minniluta-stjórn, leiðari fram til 1982.

Anker Jørgensen vitjaði í Føroyum fleiri ferðir. M.a. var hann her árið framman

undan at hann legði frá sær. Tá tosaði danska stjórnin fram undir, at ríkisstuðulin til Føroyar skuldi leggjast í blokk. Hetta kom í lag sjeið á seinni.

Krag vitjaði Haldor Holm

Vit nevndu í gjár, at H. C. Hansen vitjaði í Føroyum sum forsætismálaráðharri í august 1956 – stívliga eitt hálvt ár eftir, at hann hevði tikið við sum forsætismálaráðharri. Kanska kom søgan um Haldor Holm og forsætismálaráðharran eitt sindur skeivt fyrri, tí forsætismálaráðharrin vitjaði aftur í Føroyum bæði í 1958 og

aftur í 1959.

Helst var tað í 1959, at hann var í Oyndarfirði og í Klaksvík. Tað verður sagt um ta ferðina, at klaksvíkingar lupu ikki á leistum fyrri danska stjórnarleiðaranum, tí teir høvdu ikki gloymt læknastriðið, sum teir mettu, at donsku myndugleikarnir høvdu havt ein óhepan leiklut í.

Bara nakrar dagar eftir, at forsætismálaráðharrin hevði verið í Føroyum tað summarið, vitjaði Friðrikur 9. kongur í Føroyum. Tá var hann í Klaksvík, og undir tí vitjanini gav hann lyftu um, at nýggja kirkjan, sum ætlanin var at byggja, og sum Jóhan Nielsen, sum var

Framhald á síðu 11